

Motion till riksdagen 2025/26:3986

av **Jacob Risberg m.fl. (MP)**

med anledning av skr. 2025/26:90 Nordiskt samarbete 2025

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det nordiska samarbetet ska vara en drivande kraft i den gröna omställningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fördjupa det nordiska samarbetet inom krisberedskap och civilt försvar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det nordiska och internationella samarbetet kring Arktis i syfte att värna klimat, biologisk mångfald, urfolks rättigheter samt fred och stabilitet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att all form av utvinning av fossila bränslen i Arktis och i haven utanför förbjuds och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det nordiska samarbetet är viktigare än någonsin. När världen är orolig och konfliktfylld behöver samarbetet med länder där vi finner en gemenskap i fråga om öppenhet, demokrati, jämställdhet och värdet av rättsstatsprinciper samt mänskliga rättigheter förstärkas. När klimatförändringar och miljöförstöring hotar kan vi genom gemensamma ansträngningar skala upp arbetet för att möta utmaningarna. Våra länder ligger i framkant när det gäller dessa frågor.

Nordiska rådet utgör en central plattform för parlamentarisk samverkan i Norden och har en viktig roll i att utveckla gemensamma lösningar på gränsöverskridande samhällsutmaningar. Av redogörelsen framgår att samarbetet präglas av en strävan efter ökad sammanhållning, minskade gränshinder och stärkt nordisk nytta.

Miljöpartiet delar denna inriktning men vill betona att samarbetet nu behöver fördjupas ytterligare, inte minst i ljuset av klimatkrisen, ett försämrat säkerhetspolitiskt läge och ökade geopolitiska spänningar.

Ett mer integrerat och hållbart Norden

Visionen om Norden som världens mest hållbara och integrerade region måste vara vägledande i allt nordiskt samarbete. Det handlar inte bara om att underlätta människors vardag genom att riva gränshinder, utan också om att gemensamt driva på den gröna omställningen. Det är avgörande att den gröna omställningen inte tappar tempo. Tvärtom bör det nordiska samarbetet fungera som en motor för klimatarbetet, där gemensamma lösningar stärker både miljön och regionens konkurrenskraft.

Fördjupat samarbete om säkerhet och beredskap

I en tid av ökad osäkerhet i vår omvärld är det tydligt att de nordiska länderna behöver stärka sitt samarbete inom krisberedskap och civilt försvar. Miljöpartiet anser att detta samarbete särskilt bör utvecklas i gränsregioner, där behovet av samordning mellan myndigheter är som störst. Planering, övning och operativ samverkan måste kunna ske sömlöst över nationsgränserna för att säkerställa en effektiv hantering av kriser och ytterst krig. Med klimatförändringarna kommer högst sannolikt antalet fredstida kriser att öka när skyfall, översvämningar, värmeböljor, torka och skogsbränder drabbar. Där behövs det nordiska samarbetet.

Arktis – klimat, urfolk och säkerhet

Arktis står inför dramatiska klimatförändringar och ökade geopolitiska spänningar. Den smältande isen påverkar både den biologiska mångfalden och livsvillkoren för de människor som bor i regionen, inte minst urfolken. Miljöpartiet vill se ett internationellt förbud mot all form av utvinning av fossila bränslen i Arktis och haven utanför. Det är avgörande för den fortsatta stabiliteten i Arktis att berörda stater hanterar sina anspråk på kontinentalsockeln genom kontinentalsockelkommissionen och accepterar rådgivande utfall av bedömningen. På samma sätt är det centralt att rätten till fri sjöfart längs Nordost- respektive Nordvästpassagen i enlighet med havsrätten upprätthålls, och att tvister om begränsningar av den fria sjöfarten i dessa sjöleder kan lösas med diplomatiska medel.

Miljöpartiet anser att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet ska verka för

- stärkt internationell dialog och samverkan i Arktis
- skydd av känsliga ekosystem och biologisk mångfald
- ökat inflytande för urfolk över mark- och vattenanvändning
- fredlig utveckling och demilitarisering av regionen.

Det är också centralt att internationell rätt respekteras, inklusive havsrätten och etablerade processer för hantering av territoriella anspråk. Sverige och EU bör bidra till demilitarisering och hållbar utveckling i regionen. Därför är det viktigt med väl fungerande internationella samarbeten och en fortsatt och förstärkt dialog med arktiska och icke-arktiska aktörer i regionen.

Ett starkare nordiskt samarbete i en orolig tid

Den redogörelse som lämnats visar tydligt att Norden står starkast när vi samarbetar. I en tid präglad av klimatkris, säkerhetspolitiska utmaningar och demokratiska prövningar är det nordiska samarbetet viktigare än någonsin. Miljöpartiet menar att Sverige bör ta en ledande roll i att utveckla detta samarbete – för klimatet, för demokratin och för människors möjligheter att leva hållbara och trygga liv i hela Norden.

Jacob Risberg (MP)

Janine Alm Ericson (MP)

Ulf Holm (MP)